

Sodobno

sodobno gospodarstvo in njegovi socialni problemi

nasprotošno.

1/Sodobno gospodarstvo je menjalno.Posledice:

- a/Proizvaja se, kar obeta več dobička, ne kar bi ljudje bolj potrebovali,
- b/Človeška delovna moč se ceni kot druga pridobitna sredstva, brez ozira na socialne okolnosti.

To je tem huje ker se je moderno gospodarstvo osredotočiljo v velikih industrijskih podjetjih, ki imajo popolnoma samostojem pridobiten cilj.~~Kapitalizem~~Zato se tu gospodstvo kapitala nad človekom posebno izrazito kaže-/Okapitalizmu še prihodnjič/

2/Običajna kritika:

a/ Vse gospodarstvo bi moralo služiti neposredno zadovoljevanju človeških potreb./Socialni dan v Ljubljani, avstrijski škof jr 1927/

b/Najete delovne moči naj bi se plačevale po socialnih vidikih.Delo ni b lago.Katoliški shodi, Leon XIII.

3/Odgovor:Kritika upravičena pa napač zastavljena.

Nujnost pridobitnega načela v menjalnem gospodarstvu.Zavreči to načelo bi pomenilo zavreči princip gospodarjenja vobče.Proizvajati stvari,ki jih ljudje

nočejo ali ne morejo plačati se pravi delati z izgubo torej
ki vodi v propast.

(Vsebovujejoči poglavje je popravljeno)

Tudi kolektivistično gospodarstvo, ki po prvotni zamisli ne bi bilo menjalno, pa bi danes vendar nujno postavljalo svoje proizvode na trg, bi se moralo ravnati po načelu rentabilnosti. To se pravi da ne bi moglo proizvajati kar enaostavno vsega dovolj kar ljudje potrebujejo, marveč bi nujno moralo vpoštevati za kaj imajo ljudje potrebna denarna sredstva. *(Njena problematika)* Rešitev: v porazdelitvi dohodkov, ne neposredno v produkciji po potrebah.

Problem: Poiskati pote in sredstva da se brezobzirno uveljavljenje zasebnega gospodarskega stremljenja po čim večjem dobičku onemogoči.

b) da se neizogibne trdote in slabe socialne posledice menjalnega sistema popravijo. Socialno zavarovanje, boljša porazdelitev dohodkov, zavarovanje itd.

Skladatelj sodobno družabno vprašanje, ~~komikskim~~ moramo, posebno kolikor ima gospodarski značaj, reševati iz njegovih osnov drugače bomo mlatili parzno slamo.

Izhod iz tega položaja.

IV. Vsesvetovni konflikti med parx Radikalne nasprotnike parx
demokratičnega parlamentarizma že omenil. Boljševize, fašizem,
narodni socializem/Posebnost teh sistemov, da postavljajo na
mesto demokratične ideje princip avtoritarnega vodstva. Država
ljudstvo oziroma njihvi voditelji nad vse.

Ti pokreti pomenijo korak nazaj v dobo absolutizma in po-

~~daništva~~ Oliparkhij)

4) Milejši, reformistični nazori in struje: a/angleški cehovski socializem, b/ideja o posebni socialnoekonomski zbornici, d/gospodarski sveti in stanovske zbornice kot pomožen organ pri gospodarski in socialni zakonodaji. e/v na jnovejšem času ideja stanovske ureditve.

Ideja stanovske družabne ureditve je bila v tem času še vedno nekoliko
složna, zato so zato zanj bili zavzetni. Krščanska sociologija
je to idejo vedno gojila, Teorija o družabnem organizmu. Stanov-
ski solidarizem, -Ta ideja je bila krščanski struji simpatična
tudi radi spominov na srednji vek. Zato so iz okrožnice Qua-
dragesimo anno to najprej in najbolj povzeli. Poskusili: Avstrija,
Švica, Španija, Portugalska.

Švica, Španija, Portugalska.

V Kritične pripombe: Vrsta je to tako uvedeno telo domov.
a) Misel demokratične ideje: Ljudje naj se sami vladajo

Lans sestrač varjatu)

Načelo obče samouprave/avtonomije/. Vsak odločaj povsod tam in v taki meri kjer in kolikor gre za njegove upravičene interese in koristi. To je napredek. ~~Ali ji ustan!~~

Posledica:
a/V stvareh ki so nam vsem skupne moramo priti vsi enako ,kot državljanji,do besede,b/V stanovskih zadevah naj govorijo predvsem stanovi,c/v kulturnih in gospodarskih vprašanjih naj imajo besedo prizadete skupne ali panoge.
/za to,narodnostna,verska,sploh kulturna n.pr, šolska samouprava,-dalje samouprava važnih gospodarskih panog,/d/v državah kjer predstavljajo posamezne pokrajine izazite enote, tudi intenzivnejša samouprava teh upravnih enot/.

Šele na ta način bi celotna ureditev ~~državnega~~ javnega življenja v državi in družbi ustrezala dejanski ~~školu~~ kulturni, gospodarski,stanovski in politični strukturi prebivalstva.

Stanovska ideja torej ne zadošča za tako ureditev. Zakaj, ne gre samo za stanove,gre tudi za kulturna, gospodarska in politična vprašanja, ki se ne ločijo po stanovih.

Primer napaka avstrijskega načrta:Organizira državo, pa pozabi na politično zbornico,kakor da država ni nič važnega. To spominja na srednji vek, ko države tako rekoč sploh ni bilo.

Pri tej organizaciji:

Vprašanje ali naj upravljajo zastopniki vsakega področja svoje zadeve ~~komisija~~ končno veljavno ali ne. Zgledi: Kulturalna, gospodarska stanovska, politična vprašanja.

Ako je vse vredno sklepov, da mora biti samo ena vrhovna oblast

Načelno: V državi mora biti samo ena vrhovna oblast
če odloča vsaka panoga zase, nastane vprašanje sodelovanja in nizglajanja nasprotij. Komplikirano. // Že pri določitvah teoretičnih
izgovorov.

A) Enostavnejše in boljše: Politična oblast ostane najvišja parlament
Vrhovno zakonodajo vrši državni/in komunalna zastopstva.

Isto velja glede uprave/-[Tudi tu temu, da je ena srepar-
nica]

// V tem primeru treba skrbeti za učinkovito sodelovanje ostalih javnopravnih organov, s kulturnega, gospodarskega in stanovskega področja. Pravica iniciative, dolžnost zakonodajnega upravnega organa da predloge, ki so bili predloženi s kvalificirano večino pretresa, eventualno celo da jih sprejme. Nekatere upravne zadeve in izdajanje občih preedpisov v okviru zakonov bi trebalo prepustiti tem samoupravnim zastopstvom.

B) Reorganizacija političnega zstopstva. Stalni odbori, da pridejo v parlament strokovni ljudje. Periodično poročanje pred stalnim odbori Interpelacije. Ožji stik med vladom in parlamentom. (Kdo predloži projekti in razloge sklepkov, a da je na takem projektu podpisana tudi vlada)

VII Shema: Obstoječa stanovska zastopstva izpopolniti/kmečka zbornica/ ter jim dati bolj izrazito javnopraven značaj./Več kompetenc/.

Urediti bolj intenzivno sodelovanje teh ustanov pri zakonodaji /iniciativa, poročanje/in upravi, vseh zadev ki se tičejo njihovega področja.

Preurediti politično zastopstvo:Večja stalnost vlade./Program z kvalificirano večino/. Stalni odbori/ Volitev v politična zastopstva v drugem času kot v ostale strokovne in stanovske zbore.

Posebna organizacija glavnih gospodarskih panog.
V industriji po podjetjih. Drugod po panogah, Urediti njihovo kompetenco.   ***

Za sklep dve misli:

a/Nujno potreben je počasen razvoj.Naivnost, če kdo mislimo da bomo z novimi ustanovami že kar, življenje preuredili. To velja tu še posebe ker gre za zelo zamotane zadeve.

b/Oče veljavnega ideala ni.Napaka z demokratičnimi ustavami na kontinentu.Angleži.Mi moramo delati iz naših prilik.

X

+

ml 3

{ Ibe. disrupt

{ shorts

+

Maze mazi

I Kaze,

polygon p - flapping

